

Donderdag 29 november

De stedenatlas van Jacob van Deventer

Door: Reinout Rutte
Locatie: Stadhuis Alkmaar,
Langestraat 97, Prinsenzaal
Aanvang: 20.00 uur
Kosten: €7,50 (geen reductieprijs)

De zestiende-eeuwse cartograaf Jacob van Deventer maakte tussen 1545 en 1575 plattegronden van 226 steden in Nederland, België, Frankrijk, Luxemburg en Duitsland. De plattegronden zijn stuk voor stuk unieke kunstwerken en vormen een onschatbare bron over de ontwikkeling van steden in de Nederlanden. Ze laten duidelijk zien hoe de vroegere situatie nog steeds van invloed is op de ruimtelijke structuur van Nederlandse binnensteden. De kaarten zijn zo prachtige schakels tussen heden en verleden. Tijdens de lezing zal (onder voorbehoud) het nieuwe boek *Historische Atlas van Alkmaar* worden gepresenteerd, waarin ook de door Van Deventer vervaardigde plattegrond van Alkmaar is opgenomen.

Reinout Rutte is als stads- en architectuurhistoricus verbonden aan de Technische Universiteit Delft. Samen met Bram Vannieuwenhuyze publiceerde hij onlangs de *Stedenatlas Jacob van Deventer, 226 stadsplattegronden uit 1545-1575*. Daarin zijn alle plattegronden voor het eerst samen gepubliceerd, met beschrijvende teksten.

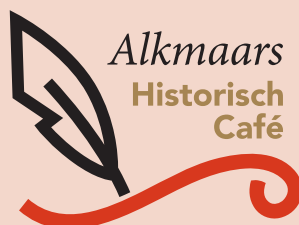
Praktische informatie

Lezingen en kaartverkoop

Prijs € 7,50
Reductieprijs € 5,00 voor abonnees/leden en vrienden van de Historische Vereniging Alkmaar, het Stedelijk Museum Alkmaar, het Regionaal Archief Alkmaar, de Bibliotheek Kennemerwaard en de Stichting Vrienden van de grote Kerk.
Er is geen reductieprijs van toepassing voor de lezing van 29 november.
Locatie De lezingen van 20 september en 16 oktober vinden plaats in Bibliotheek Kennemerwaard, locatie Alkmaar Centrum (Gasthuisstraat 2).
De lezing van 29 november wordt gehouden in de Prinsenzaal van het Alkmaars stadhuis (Langestraat 97).
Aanvang 20.00 uur

Kaarten zijn te verkrijgen via de klantenservice in de vestigingen van Bibliotheek Kennemerwaard, via Bibliotheekkennemerwaard.nl of telefonisch via 072 515 66 44.
Om te bestellen, raden wij u aan om uw ticket van te voren te bestellen.

Er kan enkel met pin of online worden betaald.

PROGRAMMA NAJAAR 2018

Stedelijk Museum Alkmaar
Regionaal Archief Alkmaar
Erfgoed gemeente Alkmaar
Bibliotheek Kennemerwaard
Historische Vereniging Alkmaar
St. Vrienden v/d Grote Sint-Laurenskerk

DRIE LEZINGEN

• Donderdag 20 september

De boer, de koe en de stolp

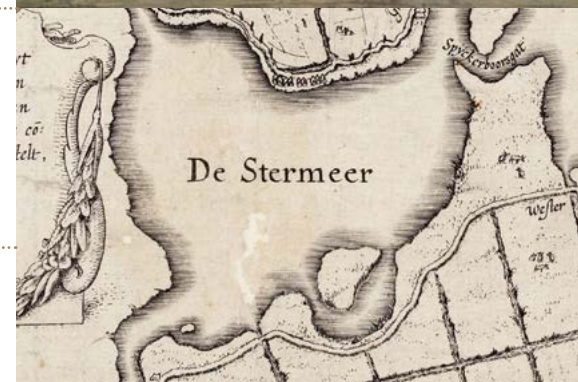
Door Kees van der Wiel

• Dinsdag 16 oktober

De droogmaking van het Starnmeer, 1632-1643

Door Diederik Aten

• Donderdag 29 november

De stedenatlas van Jacob van Deventer

Door Reinout Rutte

Het Alkmaars Historisch Café biedt komend najaar weer een gevarieerd lezingenprogramma. De onderwerpen van de lezingen zijn divers, maar hebben altijd raakvlakken met de geschiedenis van de regio.

Donderdag 20 september

De boer, de koe en de stolp

Door: Kees van der Wiel
Locatie: Bibliotheek Alkmaar Centrum,
Gasthuisstraat 2, Alkmaar
Aanvang: 20.00 uur
Kosten: €7,50 (reductieprijs €5,00)

Noord-Holland en melkveehouderij zijn nauw met elkaar verbonden. Historicus Kees van der Wiel gaat tijdens zijn lezing in op de historie van die melkveehouderij, de boer en de koe in de periode van circa 1620 tot 1970. In de zeventiende eeuw bloeide de veehouderij op de kakelverse grond van de nieuwe polders. Dit ging samen met de verdere ontwikkeling van de Noord-Hollandse stolpboerderij. De achttiende eeuw was een periode van relatieve neergang, na de bloei in de eeuw daarvoor. In de negentiende eeuw werd het Nederlandse zwartbont vee door de Amerikaanse zuivelindustrie ontdekt, en ontstonden de rundveestamboeken. Ook moderne ontwikkelingen komen aan bod, zoals de opkomst van de zuivelfabrieken en de schaalvergroting in de melkveehouderij. Daardoor kon de stolpboerderij niet meer functioneren als bedrijfsgebouw, en kennen we de stolp nu vooral nog als monument of boerderette.

Kees van der Wiel is de auteur van het rijk geïllustreerde boek *Paradijs der Runderen* (2001), werkte mee aan het gedenkboek *400 jaar Beemster* (2012) en schreef het boek "Veehouderij" in de Westfriese Historische Reeks (2011).

Dinsdag 16 oktober

'Het bedrog van die gewaande goudmijn' De droogmaking van het Starnmeer 1632-1643

Door: Diederik Aten
Locatie: Bibliotheek Alkmaar Centrum,
Gasthuisstraat 2, Alkmaar
Aanvang: 20.00 uur
Kosten: €7,50 (reductieprijs €5,00)

In juni van dit jaar werd in de Starnmeer het 375-jarig bestaan van de polder gevierd. De Starnmeer was de laatste grote droogmakerij van de Gouden Eeuw. Het succes van de Beemster (droog in 1612) had een enorme impuls gegeven aan de belangstelling voor de landaanwinning. Het dorpsbestuur van De Rijk wilde een graantje meepikken en verkreeg in 1632 een octrooi voor het droogmaken van het Starnmeer. Natuurlijk was de beroemde Leeghwater nauw bij het project betrokken. Maar de stad Alkmaar zag belangrijke scheepvaartroutes bedreigd door de op handen zijnde droogmaking, en eiste de aanleg van diverse nieuwe kanalen. De Rijk kon het project in 1638 niet meer aan en Amsterdamsse geldschietters namen het over. Ondertussen explodeerden de kosten en bleek het nieuwe land van slechte kwaliteit. De droogmakerij bracht dus niet de gehoopte baten en ruim een eeuw na de start van het project klaagde het polderbestuur nog over 'het bedrog van die gewaande goudmijn'.

Diederik Aten is als historicus verbonden aan het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Hij is auteur van vele artikelen over waterstaatsgeschiedenis. Daarnaast schreef hij het boek 'Als het gewelt comt ...' over politiek en economie in Holland benoorden het IJ tussen 1500 en 1800.